

Forskarbyn Ölsdalen

En första verksamhetsplan för 2009-2010

Nu har styrelsen haft sitt första sammanträde för verksamhetsåret – dvs ordföranden har under veckan som gått talat med var och en utifrån en dagordning – och här kommer det förslag till verksamhetsplan som då växte fram. Det kan också ses som en sorts protokoll.

Årsmötets protokoll finns på www.forskarbyn.se. Där finns också väggtidningen från eftermötet under fredagen i årets Samarbetsdynamik Open om ”hur forskarbyn skulle kunna stödja ...”. Dessa dokument utgjorde våra utgångspunkter för planen.

Utgångspunkter för förslaget

Föreningens syfte är – i enlighet med stadgarna – att stödja personer och grupper som känner behov av att reflektera över och dokumentera sin praktiska verksamhet i arbetsliv och samhälle. Behovet av reflektion och utforskande uppträder när man finner att den verksamhetsutveckling man själv tror på skiljer sig från det som stöds av resonemangen i ”mainstream”. Vi har kallat detta praktikerdriven forskning.

Föreningen fullföljer sitt syfte genom att organisera och anordna sociala och fysiska miljöer och aktiviteter som stödjer ett sådant utforskande, reflektion och skrivande – och som också gör att det kan bli uppenbart i omvärlden när resonemangen i ”mainstream” måste preciseras dvs. – inse att ”It ain’t necessarily so ...”.

Föreningen är än så länge en liten förening med små ekonomiska resurser. Styrkan ligger i medlemmarnas förmåga att på olika sätt hjälpas åt och stödja varandras ambitioner att i den egna situationen synliggöra motsägelser, hyckleri, särkopplingar eller på annat sätt destruktiva resonemang.

Förslaget bygger på att föreningen varje år har en större och ”öppen” konferens i samband med årsmötet. Vi återkommer senare i texten till frågan om var, när och hur vi träffas hösten 2010.

Verksamheten i föreningen under året ses i första hand som en förberedelse för att deltagandet i denna konferens skall bli så me-

ningsfullt som möjligt för så många medlemmar som möjligt – men skall i bästa fall också vara till direkt och omedelbar nytta under året både för dem som engagerar sig i en aktivitet och för alla dem som har en mer indirekt nytta av att de frågeställningar som bearbetas i föreningen blir allt bättre belysta.

Styrelsen har i sitt förslag till plan för 2009-10 tagit fasta på behovet av att uppmärksamma några i vår kultur djupt förankrade tankefigurer, som ofta vet att vi nu måste överge men som fortfarande präglar vårt språk och därmed den allmänna diskursen. Det som vi i sammanträden och diskussioner ”fort och lätt” kan komma överens om att stödja blir därför ofta den önskade utvecklingens fiende. I bästa fall händer inget alls trots de fattade besluten.

Verksamhetsidén – i linje med en fransk förenings-tradition

En styrelsemedlem – Gunilla – har erfarenhet som medlem i den franska föreningen ”Espace analytique”. Föreningen har rötter i det arbetssätt som utvecklades i den skola som drevs av den franske psykoanalytikern Jacques Lacan. Föreningen träffas flera gånger om året kring frågor som är aktuella inom det som är den föreningens intresseområde. Vid sidan av dessa möten arbetar man i små grupper om 4-5 personer och med tydligt specificerade syften – oftast kring några väl valda texter. Grupperna kallas ”quarteller”. Vem som helst i föreningen tar ett initiativ, föreslår texter och bjuder in några andra intresserade medlemmar. Man träffas i gruppen så ofta och så många gånger man finner rimligt. Enda åtagandet mot föreningen är att leverera en PM utifrån sitt arbete, så att också föreningen kan få nytta av det arbete som gruppen lagt ner. Genom dessa PM skapar föreningen sitt ”ideella kapital”. På basen av quartellernas arbeten formas större konferenser och seminarier – och årets PM redigeras och sammanställs till en årsskrift.

Detta föreföll vara en struktur helt i linje med Forskarbyns ambitioner och de önskemål, som framförts av olika medlemmar. Ambitionsnivån både för PM, konferens och årsbok måste förstås anpassas till vår förenings kraft och våra medlemmars möjligheter att engagera sig. När vi träffas under året i mindre grupper kring en fråga, ett material eller en problematik, kanske vi kan kalla oss kvartetter (fri översättning av quarteller) – även om man kan vara fler än fyra.

I det förslag, som här redovisas, håller vi visserligen kvar vår fokusering på det "skrivna" – men vi hoppas att verksamhetsplanen under året kommer att vidgas med helt andra former för att skapa kunskap och gestalta erfarenheter och kunnighet.

Kvartetterna måste inte träffas i Ölsdalen

Som framgår av förslaget nedan tänker vi oss att olika grupper förlägger sina möten till platser så att det blir så enkelt som möjligt för dom som skall delta.

Men man kan förstås välja att träffas i Degerfors. Alla vet att "byn" fortfarande mest är en mental konstruktion och en önskedröm får några – men Forskarbyn har nu i alla fall fått tillgång till sin första skrivarstuga i Ölsdalen. Den har en fantastisk utsikt; egen dusch och toa som fungerar även vintertid. Den skulle kunna vara bättre vinterbonad – men en tapper medlem har lovat komma och prova hur varmt det går att få det i olika väder utan vidare åtgärder. Möjligen måste vi komplettera med en enkel vedkamin. Och inte ens Rom byggdes på en dag.

Vi behöver löpande inventera vilka frågor som föreningens medlemmar vill ta itu med

Nedan finns några sådana kvartetter beskrivna. Se dem som exempel. Anmäl dig till någon av dessa grupp ELLER starta en egen kring ditt eget tema. Berätta hur du kan tänka dig att arbeta med det inom föreningen – bjud gärna in de personer du vill skall delta i din "läsegrupp" – fattas det deltagare för att bli en tillräckligt kraftfull grupp så annonserar vi efter fler via hemsidan.

Föreningen har ungefär 10 000:- på sitt konto. Hälften behöver vi freda som "risk-kapital" till nästa OPEN. Men resten kan vi använda för att stödja arbetet i olika kvartetter och andra aktiviteter – till exempel om någon grupp behöver hjälp med reseersättning osv. för att kunna träffas.

KVARTETT No 1. Situationer i vilka det är rimligt och naturligt att människor inte lyder order, inte följer goda råd och struntar i vad man kommer överens om.

I många diskurser och överläggningar kan vi höra att man refererar till önskvärda "normaltillstånd" av mänsklig samverkan. Människor borde göra så eller så – det borde vara så eller så – om vi bara gjorde så eller så etc.

Dessa påståenden blir ett slags lagar som man *tror styr*, eller som man menar *borde styra*, mänsklig samverkan. Under dessa påståenden ligger osynliga antaganden som tas för givna. Då dessa aldrig problematiseras kommer man omedelbart in på det praktiska problemet hur man skall få människor att ingå i, medverka till, anpassa sig till eller aktivt skapa dessa normaltillstånd. Det uppstår olika strategier för hur man skall "få människor att...".

När förväntningarna sedan inte uppfylls uppstår skuldbeläggningar och bortförklaringar. Dessa är i många fall synnerligen kränkande för dem som berörs. Därför frodas i den offentliga debatten en omfattande flora av misstänkliggöranden och nedvärderanden som leder till konflikter och misstämning.

Vi söker nu konkreta exempel på sådana situationer som går att känna igen och där olämpliga resonemang är vanligt förekommande – se bland annat Abonnemangsrapport 126. Vi skall därefter i denna kvartett hjälpas åt att analysera de inkomna exemplen och försöka beskriva hur de aktuella felsluten har uppkommit.

VÄLKOMMEN MED DINA EXEMPEL

Initiativtagare: Bengt-Åke Wennberg

KVARTETT No 2. Vetenskap för praktiken

De frågor som nu allmänt diskuteras i arbetsliv och samhälle är av en sådan art att de kvalitetskriterier som hedras inom den etablerade forskningstraditionen ofta i praktiken omöjliggör att få gehör även för synnerligen väl designade studier kring de aktuella men mer komplexa fenomenen. Missnöjet växer bland praktiker över de svar på ställda frågor som vetenskapen levererar.

Många av våra medlemmar arbetar inom akademien – många har valt att i doktorsavhandlingens form skapa trovärdighet för de

analyser de vill göra av problemen i en pågående aktuell praxis. De flesta får då svårigheter att förklara och motivera sitt val av metod. Deras arbetssätt är varken induktivt eller deduktivt – och att säga att man arbetar ”både och” – hjälper förstås inte på huvudproblemet. Maria Andréns avhandling från 2008 ”Det pedagogiska övervägandet” är ett lysande och gott exempel.

Christina Schön-Ohlsson kommer snart med sin avhandling vid Sahlgrenska Akademin ”BACK TO ONESELF – the use of Sensory Motor Learning – a first person approach to promoting health in patients with nonspecific chronic low back pain.

Peter Tillberg skriver på sin avhandling vid KTH om militärt yrkeskunnande i internationella uppdrag.

Vi kan i båda dessa sammanhang förvänta oss diskussioner om reliabilitet och validitet i observationerna och om resultatens generaliserbarhet. Vi vet att dessa begrepp är problematiska i sammanhanget – men hur kan vi argumentera för alternativen? Vi letar i andra vetenskapliga traditioner än den biologiskt naturvetenskapliga för att se hur man där definierar god vetenskaplig kvalitet?

Initiativtagare: Gunilla Hallerstedt, med egen erfarenhet av svårigheten att bland psykologer få förståelse för den vetenskapliga grunden i den praktik som utgår från psykoanalytiskt teori.

Deltagare: Monica Hane, Lisbeth Rydén, Peter Tillberg, Bengt- Åke Wennberg.

Texter: Genette Raimbault, Caroline Eliacheff: Anorexins gestalter.(i översättning från franska av GH)

Weber (): om idealtyper – vi letar efter exakt text

Sven-Erik Liedman (1991): Att förändra världen – men med måtta – eller kanske boken ”Ett oändligt äventyr – om människan kunskaper. Vi letar vidare efter texter.

Träffas: I Göteborg. Första mötet 15 dec 10-14

Beräknad PM: 31 mars 2009

KVARTETT No 3. Partnering som princip

Partnering är en samarbetsform som tillämpas allt mer i byggbranschen. Den innebär förändrade relationer – med ökad ömsesidighet och förtroende - mellan såväl beställare och entreprenörer som mellan byggsektorns parter och dess kunder. Partnering är en arbetsform som i flera uppmärksammade byggprojekt visat sig ge synnerligen goda resultat. De flesta som hör om principerna ser direkt deras relevans och tillämpbarhet också i helt andra sammanhang än inom konkret byggeri.

Att introducera partnering har emellertid visat sig vara svårt. Det är lätt att gamla principer och utgångspunkter oreflekterat sammanblandas med nya och tvärtom – och att nya honnørsord bara fylls med samma innebörder som förr.

Kvartett No 3 syftar till att närmare utforska och beskriva de tankefigurer som tillämpningen av partnering i byggbranschen förefaller utmana, så att svårigheterna att etablera dessa arbetsformer kan mildras.

Initiativtagare: Dan Gullmander, tidigare anställd inom Försvarsmakten men nu formell partner i Samarbetsdynamik AB.

Deltagare: Bengt-Åke Wennberg, Lars Jonsson, XX, YY

Texter: Dan Gullmander (red) (2009): Partnering i Byggbranschen. En antologi kring lyckade och mindre lyckade projekt.

Sacharias Votinius (2004): Varandra som vänner och fiender. En idékritisk undersökning om kontraktet och dess grund.

Träffas: I Degerfors. Första mötet den ??

Beräknad PM: 31 jan 2010.

KVARTETT No 4. Demokratisering av vetenskapen

Samarbetsdynamiks senaste rapport handlade om "Myter och realiteter om operatörsmedverkan – berättelser från TPU-projektet vid SSAB i Borlänge. Initiativtagare var Jernkontoret, dvs. stålbranschens organisation för forskning och utbildning. Jernkontoret arbetar för tillfället inom flera olika projekt för att åstadkomma ett bättre utbyte inom processindustrin av de medel som satsas på produktionsteknisk och arbetsorganisatorisk forskning.

Den belgiske vetenskapsfilosofen Isabelle Stenger har formulerat sju teman, som hon har gett det sammanfattande namnet "praktikens ekologi". Samtliga teman handlar om hur de "normala" tankemönster vi sedan barnsben lärt oss använda utmanas av de nya upptäckter man gjort inom teknik och naturvetenskap och hur vi som förnuftiga och kunskapssökande människor borde bryta dessa vanor och finna andra sätt att resonera för att kunna hantera denna utmaning.

Kvartett No 4 syftar till att i varje fall grovt och inledningsvis översätta texterna om dessa 7 teman från franska till svenska – för att därefter kunna pröva deras relevans för att förstå processindustrins aktuella problematik och kunna ta ställning till ett mera regelrätt översättningsarbete och till olika seminarier kring böckerna.

Initiativtagare: Bengt-Åke Wennberg, medförfattare till TPU-rapporten

Deltagare: Karin Eklund, Lars Bentell, XX, YY

Texter: Isabelle Stengers (2003): *Cosmopolitiques* I o II.

Träffas: I Stockholm . Första mötet feb 2010.

Beräknad PM: 31 maj 2010.

QUARTELL No 5. Allmänningen som institution

Degerfors kommun tillhör ett bälte av små kommuner, som enligt många experters "visioner" kommer att vara nästan öde inom 20 år. Dessa prognoser är förstås inga naturlagar – men det finns en risk att de strategier som idag beskrivs som motmedel egentligen bara snabbar upp skeendet. Mellan raderna i regionala styrdokument och policypapper hör man att den nuvarande befolkningen för att inte behöva flytta från orten måste "skärpa till sig", "väsna sina armbågar", bli mera kreativa, skaffa sig god akademisk utbildning, ta upp kampen på samma områden som de boende i storstadsregionerna i Europa.

Konsekvensen av en sådan strategi måste bli att de som "lyckas" kommer att flytta till storstaden för att få utlopp för sina ambitioner – och hur blir det då för alla oss som antingen inte vill eller inte kan "lyckas" – vi som blir kvar i ödemarken? På kort sikt handlar det om att förstå hur man kan hjälpas åt så att man kan behålla både skolan och affären.

Årets pristagare i ekonomi till Alfred Nobels minne – Elinor Ostrom – har studerat en rad lyckade och misslyckade samarbeten världen över – alla med syftet att få ett gemensamt men lokalt åtagande att fungera. Studier av allmänningens principer är hennes bidrag för att skapa välfärd. Hur transponerar man dessa slutsatser till situationen i en bygd som den runt Degerfors?

Initiativtagare: Monica Hane, intresserad av lokal ekonomi

Deltagare: Bengt-Åke Wennberg; XX; YY; ZZ

Texter: Elinor Ostrom (2009): Allmänningen som samhällsinstitution

Träffas: I Degerfors. Första mötet i slutet av februari 2010

Beräknad PM: 30 april 2010.

Nästa års OPEN – hur, var och när?

Årsmötet gav styrelsen uppdraget att öppna en diskussion bland medlemmarna i föreningen om var och när vi skall lägga nästa års konferens. Och inte minst Namnfrågan. Vad skall den årliga konferensen heta? Forskarbyn OPEN 2010?

HUR? Upplägget de senaste åren har syftat till en så enkel administration som möjligt. Man skall kunna gå och komma på de pass som man finner meningsfulla och där den egna almanackan tillåter. Konferensavgiften skall vara så låg att även den som inte har en "intresserad arbetsgivare" skall kunna delta. Var och en ordnar sitt eget boende och ätande. Man väljer därmed själv både prisklass och meny. Föreningens ekonomiska risktagande blir minimalt eftersom i stort sett bara lokalkostnaden blir en fast kostnad och oberoende av hur många som kommer.

Å andra sidan blir det kanske lite splittrat. Deltagare kommer och går. Man har få gemensamma gemenskapande måltider – och inga ordnade kvällsaktiviteter. Fördelarna med internat och "lägerskola" går förlorad.

VAR? I styrelsens diskussioner om plats kom följande överväganden upp. Degerfors har blivit tradition. Det går lätt att komma dit med tåg och buss. Kontakten och samarbetet med både politiker och tjänstemän i Degerfors kommun har varit en krydda. Men antalet boställen i centralorten är begränsat.

Det är alldeles sant att både föreningen och konferensen har djupa historiska rötter i Samarbetsdynamik AB. Det finns nu behov att särskilja Föreningen och Samarbetsdynamik AB och demonstrera att Föreningen Forskarbyn är en egen självfinansierad juridisk person.

NÄR? Vi har uppmärksamrats på att nästa augusti infaller själva spurten inför riksdagsvalet. Många medlemmar är politiskt aktiva och då engagerade som valarbetare. Vill vi ta hänsyn till detta måste konferensen antingen infalla alldeles i början av augusti – w31 – eller i början av oktober – w40.

VAD TYCKER DU?

Övriga aktiviteter i föreningens regi – och vi hoppas på många fler efter hand

**Göteborg den 21 december kl 10.00 -14.00;
Sahlgrenska Akademin, Hälsovetarbacken Hus 2**

Ett seminarium kring Christina Schön-Ohlssons avhandling "BACK TO ONESELF – the use of Sensory Motor Learning – a first person approach to promoting health in patients with nonspecific chronic low back pain. Själva disputationen blir i början på 2010. Vi hjälps på seminariet åt att förbereda försvaret

Anmäl att du kommer till monica.hane@samarbetsdynamik.se

Stockholm, någon gång i slutet av mars, lokal meddelas senare

Ett seminarium kring Peter Tillbergs avhandlingsarbete – med arbetsnamnet Uppdrag Utland. Vi prövar på seminariet argumenten för och emot att ha en berättelse som empiriskt material och utgångspunkt för vetenskapliga analyser.

Anmäl att du kommer till monica.hane@samarbetsdynamik.se

OCH ÄVEN HÄR ÄR DET ÖPPET FÖR FLERA INITIATIV!!

Degerfors den 9 november 2009

Styrelsen för Föreningen Forskarbyn